

İÇ KONTROL VE UYUM POLİTİKASI

1. AMAÇ

Bu Politikanın amacı HALAÇ DÖVİZ VE KIYMETLİ MADENLER YETKİLİ MÜESSESE A.Ş.' nde oluşturulacak iç kontrol sisteminin kapsamını ve iç kontrol faaliyetlerinin gerçekleştirilmesine yönelik strateji ve politikaları belirlemektir.

2. KAPSAM

İç Kontrol Politikası, HALAÇ DÖVİZ VE KIYMETLİ MADENLER YETKİLİ MÜESSESE A.Ş. ' nin tüm yönetici ve çalışanlarını kapsamaktadır.

3. TANIMLAR VE KISALTMALAR

Bu Politikada;

- Bakanlık: Hazine ve Maliye Bakanlığını,
- Borsa, Borsa İstanbul: Borsa İstanbul Anonim Şirketini,
- Eğitim programı: Yükümlülerin Uyum Rehberi kapsamında Borsa İstanbul Sorumlu Tedarik Zinciri düzenlemelerine uyum amacıyla kendi bünyesinde ve müşterileri ile gerçekleştirecekleri eğitim faaliyetlerine ilişkin oluşturulan programı,
- Genel müdür: Borsa İstanbul Anonim Şirketi Genel Müdürünü,
- Güvence denetimi: Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Güvence Denetimi Standardı 3000 Tarihi Finansal Bilgilerin Bağımsız Denetimi veya Sınırlı Bağımsız Denetimi Dışındaki Diğer Güvence Denetimleri' ne uygun olarak gerçekleştirilen denetimi,
- İç kontrol birimi: İç kontrol sisteminin oluşturulması, işleyişi ve raporlamasından sorumlu birimi,
- İç kontrol sistemi: Yükümlülerin merkez dışı örgütleri dâhil tüm iş ve işlemlerinin yönetim stratejisi ve politikalarına uygun olarak düzenli, verimli ve etkin bir şekilde mevcut mevzuat ve kurallar çerçevesinde yürütülmesi, hesap ve kayıt düzeninin bütünlüğünün ve güvenilirliğinin, veri sistemindeki bilgilerin zamanında ve doğru bir şekilde elde edilebilirliğinin sağlanması, belge ve kayıt düzeninin oluşturulması, yedeklenmesi ve muhafaza edilmesi, hata, hile ve usulsüzlüklerin önlenmesi ve tespiti amacıyla yükümlüler tarafından uygulanan organizasyon planı ile bunlara ilişkin tüm esas ve usulleri,
- İç kontrol ve tedarik zinciri uyum görevlisi: Bu Yönergede yer alan asgari nitelikleri haiz, gerekli yetkiyle donatılmış ve kıymetli madenler aracı kuruluşu ile rafineriler tarafından istihdam edilen görevliyi,
- Kıymetli madenler aracı kuruluşu: Bakanlıkça Borsada üye olarak faaliyet göstermelerine izin verilen, kendi nam ve hesabına, başkası nam ve hesabına, kendi namına başkası hesabına işlem yapan, faaliyet esasları Yönetmelik ile düzenlenen kıymetli madenler aracı kurumları, bankalar, yetkili müesseseler, kıymetli maden üretimi veya ticareti ile iştigal eden anonim şirketler ile yurt dışında yerleşik şirketlerin Türkiye'deki şubelerini,
- Kıymetli madenler aracı kurumu: Borsada faaliyet göstermek üzere Bakanlıkça kuruluşuna izin verilen, kendi nam ve hesabına, başkası nam ve hesabına, kendi namına başkası hesabına işlem yapan, kuruluş ve faaliyet esasları Yönetmelik ile düzenlenen şirketleri,

- Nitelikli pay: Bir ortaklığın sermayesinin veya oy hakkının doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on veya daha fazlasını teşkil eden paylar ile bu oranın altında olsa dahi yönetim kurullarına üye belirlleme imtiyazı veren payları,
- Rafineri: Tebliğ ve Bakanlığın ilgili diğer düzenlemeleri çerçevesinde Borsa tarafından belirlenen Rafineriler Listesi'nde yer alan Türkiye'de kurulu rafinerileri,
- Rafineri Listesi: Borsada bar, külçe ve granülleri işlem görebilecek rafinerilere ilişkin Borsa tarafından ilan edilen listeyi,
- Tebliğ: 18/11/2006 tarihli ve 26350 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Kıymetli Maden Standartları ve Rafinerileri Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2006/1)'i,
- Tedarik zinciri uyum programı: Kıymetli maden tedariki uygulamalarının insan haklarına saygılı olacak şekilde yürütülmesi ve kıymetli maden tedariki sürecinde bölgesel çatışmalara ve terörizmin finansmanı ile suç gelirlerinin aklanmasına katkıda bulunmaktan kaçınılmasına yönelik olarak oluşturulan ve bu Yönergenin 8 inci maddesinde kapsamı belirlenen tedbirler bütünü,
- Tedarik zinciri uyum raporu: Uluslararası kriterlere göre Bakanlığın uygun görüşü alınmak suretiyle Borsa tarafından belirlenen kıymetli madenler sorumlu tedarik zincirine ilişkin usul ve esaslar çerçevesinde hazırlanan ve ilgili raporlama dönemini kapsayan işlemlerin bu usul ve esaslara uygunluğunu gösteren raporu,
- Uyum: Yükümlülerin ticari karar alma ve risk yönetimi sistemlerinin ayrılmaz bir parçası olarak faaliyetlerinden ve tedarik sistemlerinden kaynaklanan fiili ve potansiyel olumsuz etkilerini belirleyebilmelerini, önleyebilmelerini, azaltabilmelerini ve bunlar için hesap verebilmelerini sağlayan, süreklilik arz eden, tüm faaliyetlerinin Yönetmelik, Tebliğ ve ilgili diğer mevzuata uygun yürütülmesini sağlayan proaktif ve reaktif süreci,
- Uyum Birimi: Kıymetli madenler sorumlu tedarik zinciri düzenlemelerine uyum sağlanmasına ilişkin faaliyetlerinin yürütülmesinden sorumlu birimi,
- Uyum rehberi: Borsa İstanbul Kıymetli Madenler Sorumlu Tedarik Zinciri Uyum Rehberini,
- Ülke riski: Üyelerin ve rafinerilerin, uluslararası kriterlere göre Borsa tarafından belirlenen kıymetli madenler sorumlu tedarik zincirine ilişkin esaslar çerçevesinde terörizmin finansmanı ve suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesi konusunda yeterli düzenlemelere sahip olmayan, bu suçlarla mücadele konusunda yeterli düzeyde işbirliği yapmayan veya yetkili uluslararası kuruluşlarca riskli kabul edilen ülkelerden Bakanlıkça duyurulanların, vatandaşları, şirketleri ve mali kuruluşları ile girecekleri iş ilişkileri ve işlemleri sebebiyle maruz kalabilecekleri riski,
- Üye: 19/07/2013 tarihli ve 28712 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Borsalar ve Piyasa İşleticilerinin Kuruluş, Faaliyet, Çalışma ve Denetim Esasları Hakkında Yönetmeliğin 24 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilenlerden Kıymetli Madenler Piyasasında işlem yapmak üzere Borsa tarafından yetkilendirilen kıymetli madenler aracı kuruluşlarını,
- Yönetmelik: 21/05/2007 tarihli ve 26528 sayılı Resmi Gazetede Kıymetli Madenler Borsası Aracı Kuruluşlarının Faaliyet Esasları ile Kıymetli Madenler Aracı Kurumlarının Kuruluşu Hakkında Yönetmelik'i,

ifade eder.

4. İÇ KONTROL SİSTEMİ VE TEDARİK ZİNCİRİ UYUM PROGRAMI

İç kontrol sistemi:

Kurumumuzun varlıkların korunmasını, tüm iş ve işlemlerinin yönetim stratejisi ve politikalarına uygun olarak düzenli, verimli ve etkin bir şekilde mevcut kanunlar, mevzuat ve kurallar ve kurum içi politika ve kurallar çerçevesinde yürütülmesi, hesap ve kayıt düzeninin bütünlüğünün ve güvenilirliğinin, veri sistemindeki bilgilerin zamanında ve doğru bir şekilde elde edilebilirliğinin sağlanması, belge ve kayıt düzeninin oluşturulması, yedeklenmesi ve muhafaza edilmesi, hata, hile ve usulsüzlüklerin önlenmesi ve tespiti amacıyla oluşturulan organizasyon planı ile bunlara ilişkin tüm esas ve usulleri, ifade eder.

İç kontrol sisteminin kapsamı

İç kontrol sistemi risklerin izlenmesini ve kontrolünü sağlamak üzere aşağıdaki unsurları içerir:

- a) Risk yönetimi faaliyetlerinin yürütülmesi,
- b) Takip ve kontrol faaliyetlerinin yürütülmesi,
- c) Uyum ve İç kontrol birimlerinin oluşturulması ile , uyum ve İç kontrol ve tedarik zinciri uyum görevlisinin atanması
- ç) Eğitim programlarının yürütülmesi,
- d) Risk temelli bir yaklaşımla işlemlerin ilgili mevzuat ile kurum politika ve prosedürlerimize uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin yıllık olarak incelenmesini ifade eder.

İç kontrol faaliyetleri ile Risk yönetimi ile takip ve kontrole ilişkin faaliyetler yönetim kurulunun gözetim, denetim ve sorumluluğunda iç kontrol ve tedarik zinciri uyum görevlisi tarafından yerine getirilir.

İç kontrol faaliyetleri

İç kontrol faaliyetleri, sorumlu tedarik zinciri politikası ve prosedürleri ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde kurum içerisinde ortaya çıkarılan risk, eksiklik, hata ve suistimaller ile bunların yeniden ortaya çıkmasının önlenmesine yönelik tedbirleri ve yönetim kuruluna raporlanmasını içerir.

Sorumlu tedarik zinciri güvence denetiminin yürütülmesinde de risk, eksiklik, hata ve suistimaller dikkate alınır.

Takip ve kontrol çalışmalarında tespit edilen aksaklıklar ve risk içeren müşteriler, hizmetler ve işlemler iç kontrol kapsamına dâhil edilir.

İç kontrole tabi tutulacak birimler ile işlemler gerçekleştirilen faaliyetlerin tamamını temsil edebilecek nicelik ve nitelikte birim ve işlemin denetlenmesi amaçlanır.

İç kontrol sonuçlarının bildirimi

İç kontrol faaliyeti kapsamında gerçekleştirilen çalışmalara ilişkin olarak mevzuatta belirtilen şekilde istatistiki bilgiler yönetim kuruluna ve borsaya bildirilir.

İç kontrol faaliyeti kapsamında gerçekleştirilen çalışmalara ilişkin olarak; iş hacmi, toplam personel sayısı, toplam şube, acente ve benzeri bağlı birimlerinin sayısı, denetlenen şube, acente ve benzeri birimlerin

sayısı, bu birimlerde yapılan denetimlerin tarihleri, toplam denetim süresi, denetimde çalıştırılan personel ve denetlenen işlem sayısına ilişkin bilgileri içeren istatistikler, takvim yılı esas alınarak üçer aylık dönemlerde takip eden ayın ilk on iş günü içerisinde iç kontrol ve tedarik zinciri uyum görevlisi tarafından hazırlanarak yönetim kuruluna ve Borsaya bildirilir.

Ayrıca rafineriler, ürettikleri standart işlenmemiş kıymetli madenlerin, metal tipi ve seri numarası bazında kayıtlarını tutarlar ve Borsa tarafından talep edilmesi durumunda talep edilen şekilde talebin tebliğ tarihini izleyen 3 iş günü içinde bildirirler.

Tedarik zinciri uyum programının kapsamı

Risk temelli bir yaklaşımla oluşturulacak olan tedarik zinciri uyum programı aşağıdaki tedbirleri içerir:

- a) İç kontrol sistemlerine ilişkin kurum politikası ve prosedürlerinin oluşturulması,
- b) İç kontrol ve tedarik zinciri uyum görevlisinin atanması ve uyum biriminin oluşturulması,
- c) Eğitim programlarının yürütülmesi.

İç kontrol sistemi ve tedarik zinciri uyum programı

Yönetim kurulu tarafından, iç kontrol sisteminin yürütülebilmesi ve tedarik zinciri uyum programının etkin bir şekilde uygulanabilmesi amacıyla, kurumun büyüklüğü, iş hacmi ve personel sayısı ile karşılaşabileceği risklerin yüksekliği gibi unsurlar göz önünde bulundurularak, yeterli sayıda iç kontrol ve tedarik zinciri uyum görevlisi atanır ve yeterli sayıda personel ile kaynak tahsisi yapılır.

Uyum Birimi Uyum çalışmalarını gerçekleştirirken mevcut iç denetim bölümü organizasyonundan yararlanabilir ve kontrollerin yapılmasında iç denetim birimi de uyum ve iç kontrol çalışmalarına destek verir.

Yönetim kurulunun kabulü ile hazırlanan prosedürler kurumun her seviyedeki personeli ile iç denetim, bölümü ile iç kontrol ve tedarik zinciri uyum görevlisi tarafından yürütülür.

İç kontrol faaliyetleri, tespit edilen risklerin de izlenmesine olanak verecek şekilde günlük faaliyetlerin ayrılmaz bir parçası olarak düzenlenir ve sürdürülür. Etkin bir iç kontrolün sağlanmasında, tüm personelin kendi görevlerini yazılı prosedürlere uygun olarak yerine getirme yükümlülükleri, meslek ilkeleriyle bağdaşmayan uygulamalar ve kurum politikalarına aykırı veya yasal olmayan faaliyetler gibi hususları üst düzey yönetime aktarmaları için görev ve yetkileri ve söz konusu aktarımın yapılmasına ilişkin mekanizmalar yazılı olarak tanımlanır ve ilgili personele bildirilir. Prosedürler her düzeyde personelin etkin bir şekilde iç kontrol sistemine iştirakini sağlayacak şekilde oluşturulur.

İç kontrol ve tedarik zinciri uyum faaliyetlerini yürütmekle görevli personel, kıymetli madenler sorumlu tedarik zinciri ihlaline konu teşkil edebilecek dâhili ihlal bildirimlerinin ilgili mevzuat ile diğer bilgiler ışığında değerlendirilmesi sürecinde görev alır. İç kontrol ve tedarik zinciri uyum görevlisine yapılan dâhili ihlal bildirimleri de gizlilik kapsamında olduğundan, personelin bu yükümlülüğü ihlal etmeyecek şekilde çalışmasını sağlamak üzere gereken tedbirler yönetim kurulu ve iç kontrol ve tedarik zinciri uyum görevlisi tarafından alınır.

Tedarik zinciri uyum raporu

HALAÇ DÖVİZ VE KIYMETLİ MADENLER YETKİLİ MÜESSESE A.Ş. Borsa İstanbul Sorumlu Tedarik Zinciri Uyum Yönergesi uyarınca belirlenen usul ve esaslara uygunluğu belirten tedarik zinciri uyum raporunu her yıl hazırlar.

Yetkili bağımsız denetim kuruluşları tarafından hazırlanan bağımsız güvence raporunun, tedarik zinciri uyum raporuna ilişkin denetim sonuçlarını da içerir. Tedarik zinciri uyum raporu ve bağımsız güvence raporu, Sorumlu Tedarik Zinciri Güvence Denetimi Yönergesinde belirlenen mevzuat çerçevesinde hazırlanır.

İç kontrol ve tedarik zinciri uyum görevlisi

İç kontrol ve tedarik zinciri uyum görevlisi mevzuatta belirtilen şartlara uygun olarak Yönetim kuruluna bağlı şekilde atanır. Bu görevliler satış ve pazarlama ile ilgili olmamak kaydı ile iç kontrol ve uyum görevini aksatmayacak diğer görevleri de yerine getirebilirler.

İç kontrol ve tedarik zinciri uyum görevlisinin görev, yetki ve sorumlulukları

İç kontrol ve tedarik zinciri uyum görevlisinin görev ve sorumlulukları şunlardır:

- Kurumun, Yönetmelik, Tebliğ, diğer kambiyo mevzuatı, Borsa İstanbul Sorumlu Tedarik Zinciri Uyum Yönergesi uluslararası referanslar olarak dikkate aldığı LBMA London Bullion Market Association, DMCC Dubai Multi Commodities Centre ve OECD Çatışmalardan Etkilenmiş ve Yüksek Riskli Bölgelerin madenlerine ilişkin sorumlu tedarik zinciri rehberi ve ilgili mevzuat uyarınca sorumlu tedarik zinciri uygulamaları için çıkarılan düzenlemelere uyumunu sağlamak amacıyla gerekli çalışmaları yapmak, Borsa, LBMA, DMCC ve ilgili diğer kurum ve kuruluşlarla gerekli iletişim ve koordinasyonu sağlamak,
- Kurum politikalarını ve prosedürlerini oluşturmak, bunları yönetim kurulunun onayına sunmak,
- Risk yönetimi politikasını oluşturmak ve yönetim kurulunun onayına sunmak, risk yönetimi faaliyetlerini yürütmek, bu faaliyetler çerçevesinde risk aksiyon planları oluşturmak ve alınan aksiyonların düzenli takibini yapmak,
- ç) İzleme ve kontrol politikalarını oluşturmak, yönetim kurulunun onayına sunmak ve buna ilişkin faaliyetleri yürütmek,
- Uyuma yönelik eğitim programı çalışmalarını yürütmek, bunları yönetim kurulunun onayına sunmak ve onaylanan eğitim programının etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamak,
- Müşteri ve tedarikçilerin tanınmasına ilişkin mevzuat tarafından belirlenmiş tüm belgelerin kayıt altına alınmasını ve muhafaza edilmesini sağlamaya yönelik kontrolleri tesis etmek,
- Tedarikçi ve müşteriler ile bunların kıymet, hizmet, para transferi vb. tüm işlemlerine ilişkin süreçlerin tanımlanmasını sağlamak ve bu işlemlere ilişkin tüm belge ve kayıtların muhafaza edilmesine yönelik kontrolleri tesis etmek,

- Kurumu ile ilgili olarak kendisine iletilen veya re' sen öğrendiği ilgili mevzuata aykırı olabilecek işlemler hakkında araştırma yapmak, edindiği bilgi ve bulguları değerlendirmek ve tespit edilen aykırılıkları 5 iş günü içerisinde Bakanlığa, Borsaya ve ilgili diğer kurum ve kuruluşlara yazılı olarak bildirmek,
- Kurumu ile ilgili olarak kendisine iletilen veya re' sen öğrendiği Sorumlu Tedarik Zinciri Güvence Denetimi Yönergesinde belirtilen sıfır tolerans ilkesi kapsamında değerlendirilebilecek durumlar hakkında araştırma yaparak, edindiği bilgi ve bulguları değerlendirmek ve tespit edilen aykırılıkları en geç 24 saat içerisinde Bakanlığa ve Borsaya yazılı olarak bildirmek,
- Dâhili ve harici ihlal bildirimlerinin ve ilgili diğer hususların gizliliğinin sağlanmasına yönelik gerekli tedbirleri almak,
- İç kontrol ve eğitim faaliyetlerine ilişkin sonuç, bilgi ve istatistikleri düzenli olarak tutmak ve bunları yönetim kuruluna ve Borsaya iletmek.

İç kontrol ve tedarik zinciri uyum görevlisinin görev başında olmaması veya görevinden ayrılması

İç kontrol ve tedarik zinciri uyum görevlisinin izin, hastalık ve benzeri nedenlerle geçici olarak görev başında olmaması halinde kendisine vekâlet edecek kişinin, mevzuatta belirtilen şartları haiz olarak belirlenir ve kimlik ve iletişim bilgileri mevzuata uygun olarak Bakanlığa ve Borsaya gönderilir. Vekalet süresi aralıksız 30 günden, bir takvim yılı içinde toplam altmış günden fazla olamaz.

İç kontrol ve tedarik zinciri uyum görevlisinin mevzuatta belirtilen şartları kaybetmesi veya bu şartları haiz olmadığının sonradan anlaşılması veya herhangi bir şekilde görevinden ayrılması halinde, yeni görevlendirme, en geç on gün içerisinde Bakanlığa ve Borsaya bildirilir.

İç kontrol ve tedarik zinciri uyum görevlisinin herhangi bir nedenle görevinden ayrılması hâlinde ayrılma nedeninin, yükümlü ile görevden ayrılan iç kontrol ve tedarik zinciri uyum görevlisi tarafından ayrılış tarihinden itibaren on gün içinde Bakanlığa ve Borsaya yazılı olarak bildirilmesi gereklidir.

5- EĞİTİM POLİTİKASI VE EĞİTİM FAALİYETLERİ

Eğitim politikası

Kurum politikası kapsamında; eğitim faaliyetlerinin işleyişi, eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinden sorumlu kişiler, eğitim faaliyetlerine katılacak personelin ve eğiticilerin belirlenmesi, yetiştirilmesi ve eğitim yöntemleri gibi hususları içerecek bir eğitim politikası oluşturulacaktır.

Eğitim faaliyetleri iç kontrol ve tedarik zinciri uyum görevlisi gözetiminde ve koordinasyonunda yürütülür. Eğitim faaliyetleri, ölçme ve değerlendirme sonuçlarına göre ilgili birimlerin de katılımıyla gözden geçirilir.

Eğitimler asgari düzeyde mevzuatta belirtilen eğitimleri ve LBMA mevzuatına uyum için belirlenen eğitimleri içerir.

Eğitim sonuçları ile ilgili bilgi ve istatistikleri her yılın Mart ayının sonuna kadar iç kontrol ve tedarik zinciri uyum görevlisi vasıtasıyla Bakanlığa ve Borsaya bildirilir.